

I PUC MID-TERM EXAMINATION OCT./NOV.-2024

संस्कृतम् (09)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

ಸೂಚನೆಗಳು :

- 1) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ A, B, C ಮತ್ತು D ಗಳೆಂಬ 4 ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ.
- 2) ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- 3) ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.

Instructions :

- 1) This question paper consists of four parts as A, B, C and D.
- 2) All parts are compulsory.
- 3) Every part should be answered as per the given instructions for each and every respective part.

PART-A

I अधो निर्दिष्टानां प्रश्नानाम् उत्तराणि कोष्टकात् उद्धृत्य लिखत । 10x1=10

1. भुवनस्य गोप्ता कः?
अ) ब्रह्मा आ) यक्षः इ) गन्धर्वः ई) किन्नरः
2. वेदाङ्गेषु इदं न अन्तर्भवति?
अ) व्याकरणम् आ) ज्यौतिषम् इ) नाट्यशास्त्रम् ई) निरुक्तम्
3. रामः कस्मिन् वंशे जातः?
अ) चन्द्रवंशे आ) इक्ष्वाकुवंशे इ) भार्गववंशे ई) भारद्वाजवंशे
4. “स्मितपूर्वाभिभाषी च धर्मं सर्वात्मना श्रितः” इति वाक्यं वाल्मीकिः अस्य विषये वदति।
अ) दशरथस्य आ) श्रीरामस्य इ) विश्वामित्रस्य ई) हनूमतः
5. चटकस्य कोटरं प्रविष्टः शीघ्रगः कः?
अ) मार्जालः आ) शशकः इ) काकः ई) वानरः
6. कपिञ्जलः किमर्थम् अन्यं देशं गतः?
अ) विहारार्थम् आ) दर्शनार्थम् इ) स्नानार्थम् ई) प्राणयात्रार्थम्
7. i) कपिञ्जलः वृक्षस्य कोटरे वसति स्म ।
ii) अरण्यमार्जालः धर्मोपदेशं कृतवान् ।
उपरि वाक्यद्वयं दत्तम् अस्ति । तत्र किं सत्यम् ? किम् असत्यम् इति लिखत ।
अ) i) सत्यम्, ii) असत्यम् । आ) i) असत्यम्, ii) सत्यम् ।
इ) i), ii) उभयमपि सत्यम् । ई) i), ii) उभयमपि असत्यम् ।
8. अयं “रामायणेऽतिविख्यातः शूरो वानरपुङ्गवः” आसीत् ।
अ) हनुमान् आ) सुग्रीवः इ) केसरी ई) रावणः
9. मारीचः कस्य शापात् कौणपताम् अवाप?
अ) विश्वामित्रस्य आ) वसिष्ठस्य इ) व्यासस्य ई) कुम्भसम्भवस्य
10. अधोमुखी पार्वती लीलाकमलपत्राणि गणयामास । अत्र अयं भावः सूचितः भवति-
अ) पार्वत्याः लज्जा आ) पार्वत्याः कोपः इ) पार्वत्याः दुःखम् ई) पार्वत्याः तपः

(P.T.O)

II मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तं स्थानं पूरयत । 5x1=5

11. i) ब्रह्म देवानां..... सम्बभूव ।
- ii) शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरसं उपसन्नः पप्रच्छ ।
- iii) सङ्ग्रामात् पुनरागत्य कुंजरेण वा ।
- iv) रामो विग्रहवान् ।
- v) श्रुतेः परमार्थं न जानन्ति ।

रथेन, प्रथमः, प्रजानाम्, मूर्खाः, विधिवत्, धर्मः

III संयोजयत । 5x1= 5

12. अ	आ
अ) अथर्वा	i) गाधिनन्दनः
आ) अतिबला	ii) उमा
इ) विश्वामित्रः	iii) ज्येष्ठपुत्रः
ई) कुमारसम्भवम्	iv) पर्वतराजः
उ) शम्भुः	v) महाकाव्यम्
	vi) विद्या

PART-B

IV द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत।
(चतुर्णामेव) (4x2=8)

13. ब्रह्मविद्यायाः परम्परां लिखत।
14. ब्रह्मणः स्वरूपं वर्णयत ।
15. वायसः सोद्वेगं किम् अचिन्तयत्?
16. शश-कपिञ्जलयोः वासस्थानविषयकः कलहः कः ?
17. भीमसेनः आत्मानं कथं परिचाययति?
18. मुनयः किमर्थं हिमवतः समीपम् आगताः?
19. हिमवान् ऋषीणाम् आगमने किम् उक्तवान् ?

V पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत। (चतुर्णामेव)
4x2=8

20. सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति ।
21. यद्भूतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः ।
22. मया दृष्टव्योऽयं न्यायः ।
23. यो हीनवादी स ते भक्ष्यः ।
24. अहिंसैव धर्ममार्गः ।

25. निर्यातु रामः सह लक्ष्मणेन ।
26. मारीचनीचं जनयाम्बभूव ।

PART-C

VI पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानां अनुवादं कचडभाषया/आङ्ग्लभाषया वा लिखत।
(द्वयोरेव) 2x3=6

27. रक्षिता स्वस्य धर्मस्य स्वजनस्य च रक्षिता ।
वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञो धनुर्वेदे च निष्ठितः ॥
28. प्रजासुखत्वे चन्द्रस्य वसुधायाः क्षमागुणैः ।
बुध्या बृहस्पतेस्तुल्यो वीर्ये साक्षाच्छचीपतेः ॥
29. उत्तिष्ठ देहि मे मार्गं पश्य वा मेऽद्य पौरुषम् ।
मच्छासनमकुर्वाणं त्वां वा नेष्ये यमक्षयम् ॥
30. यावन्त्येतानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
मातरं कल्पयन्त्वेनामीशो हि जगतः पिता ॥

VII दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कचडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत। 4x5=20
(चतुर्णामेव)

31. पाठानुसारेण श्रीरामस्य आदर्शगुणान् सङ्गृह्य लिखत ।
32. विवादः विनाशाय इति पाठस्य सारांशं स्ववाक्यैः लिखत।
33. सत्त्वपरीक्षा इति पाठानुसारेण भीमसेनस्य पात्रचित्रणं कुरुत ।
34. सत्त्वपरीक्षा इति पाठानुसारेण हनूमज्जीमयोः संवादमधिकृत्य लिखत ।
35. विश्वामित्रः दशरथस्य आस्थानम् आगत्य किं निवेदयति ? तदा दशरथः कीदृशं निर्णयं स्वीकरोति ?
36. ताटकासंहारविषये श्रीरामस्य विचिकित्सा का ? तां विश्वामित्रः कथं निवारयामास ?
37. कन्येयं कुलजीवितम् इति पद्यभागस्य सारांशं लिखत ।

PART-D

VIII एतेषाम् उपप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत। (पञ्चानामेव) 5x2=10

38. सन्धिं विभजत । (द्वयोः)
तत्रापरा । अहिंसैव । पुनरपि ।
39. सन्धिं योजयत । (द्वयोः)
राग + उपहतः । तत् + इच्छामि । भिक्षा + असि ।
40. विग्रहवाक्यं लिखत । (द्वयोः)
ज्येष्ठपुत्रः । अनित्यानि । गाधिनन्दनः ।
41. समस्तपदं लिखत । (द्वयोः)
कम्बु इव ग्रीवः यस्य सः । बलेन उन्मत्तः । न अन्यवन्दिनः ।
42. पदपरिचयं कुरुत । (द्वयोः)
अथ । मुक्त्वा । निरीक्षितुम् ।

43. समानार्थकपदं लिखत । (द्वयोः)

वायसः । यातुधानः ।

44. विरुद्धार्थकपदं लिखत । (द्वयोः)

असारः । स्थावरम् ।

IX 45. संस्कृतभाषया अनुवदत । (चतुर्णामेव)

4x1=4

i) ಮರದಿಂದ ಹಣ್ಣು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

A fruit falls from the tree.

ii) ರಾಜನು ಕವಿಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ.

The king honours the poets.

iii) ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆದರು.

The great sage Valmiki composed Ramayana.

iv) ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮೂಕನೂ ಮಾತನಾಡುವನು.

Even a dumb person can speak by the grace of God.

v) ಗಂಗಾ ನದಿಯು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

The river ganga flows from Hiamalayan Mountains

vi) ಕಪಿಯು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತದೆ.

A monkey climbs a tree.

X इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । (संस्कृतभाषया)

4x1=4

46. गङ्गानदी आदौ हिमवतः स्थानात् निःसृता । पुरा देवीरूपेणा गङ्गा स्वर्गे वसति स्म । द्रवीभूता सा विधातुः कमण्डले संस्थिता । कपिलमुनेः शपात् भस्मीभूतान् षष्टिसहस्रसगरपुत्रान् ससुद्धर्तुं भगीरथः स्वस्य तपः प्रभावेण भूमिमानीतवान् । अतः एषा भागीरथी इति ख्याता । अस्याः जाह्नवी, सुरनिम्बगा, विष्णुपदी, इत्यादीनि नामानि विद्यन्ते । औषधसदृशायाः अस्याः जलम् अद्य बहुपयोगम् अस्ति । अनेन एषा पुण्यसलिला गङ्गा जगद्धात्री भविष्यति एव ।

प्रश्नाः -

i) गङ्गानदी आदौ कस्य स्थानात् निःसृता?

ii) गङ्गायाः इतरनामानि कानि?

iii) कः तपः प्रभावेण गङ्गां भूमिमानीतवान्?

iv) पुण्यसलिला गङ्गा का भविष्यति एव?
